

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

רפואת משפחה - שנה ד' 96445 -

תאריך עדכון אחרון 20-10-2021

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: רפואה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

מקום: עין כרם

מורה אחראי על הקורס (שם): ד"ר דודו ברט
ד"ר עטרה צוראנו-על-יפה

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: nivdaviddex2@gmail.com; atarah.jaffe@gmail.com;

שעות קבלה של רכז הקורס: בהתאם מרחש

廟宇/ הקורס:

דניאל רדאוי,
הלנה מנדרסון,
אבי גולדברג,
אביגיל ארגובה,
אברהם פרידמן,
אדם באליין,
אורית טאפט,
אדראיאן ארליך,
איירנה קרני,
אליה לויין,
אליעזר וייסמן,
אלכסנדר קינגגר,
אמה ספורני,
מורן אלקובי,
, הדצ'
אפרת בלומרצון,
גילה ניתאי,
ארקדי צייפובסקי,
אשרף כרמי,
ברוך לוייט,
בת שבע הרשקבויץ,
גדעון ליפשיץ,
ג'אנט' מרסקין,
דבורה רדומסקי,
דבורה רוזנבלום,
דוד רמתה,
דוד שלר,
דימה ביטאר,
דימה ביטאר,
דניאל יונגרווד,
הדים צור,
ורד חפץ,
ורד כהן נאור,
ז'י' ססר,
ערין חאג' חייא,
חויה חרץ,
חפציבה זר אביב,
טטיאננה פצ'אנט'יאנו,
טל גיזונטרמן,
חיימסקי טלי,
טליה כהן,
טליה פרנקל,
טסה מה נעים,
ד"ר יאן מיסקיין,
יהודית הלברשטט,

ויבל בראש,
יעל רונן,
יעל תפוחי ארמן,
 יצחק בראש,
יקיר אספיר,
לייאת לובייש,
יסחה,
ליריסה שמולביז,
לאה מור,
מוריאל טנדניך,
מוריה טסלר,
מיכאל גימפל,
מיכאל יושפה,
מיכאל קאופמן,
מיכל כהן דדי,
מיכל שוהם,
מרטינה המלבורגרא
מריאן פיזנטה,
מריה קגןוב,
נעם אופק,
נטלי דיזוב,
נירה אשלי,
נעמי פרידנברגר,
סבטלנה ז&sosham;ורבל,
סמדר אבידן,
סמייחה עיריאן,
עדי אלקליי,
עתר גרינפלד,
פידא אבו-קאוודר,
תמר תמר אלטשולר,
תמי זמל,
תמי איזק,
שרון סילברמן,
שלחתת רונס,
שבתאי בריל,
רנא בשארה,
ריקה תורגמן,
ריעות קלין,
רותם מארק,
ציפי סבג,
קרן ג&sosham;אמל,
קרן כהן - נחום,
ראובן דרסלר,
ראובן זריצקי,
רבקה לסטר,
לשץ רבקה,

רוני טורטן,
رونלד באן,
חנה מאירובייז,
מרגוליס יצחק,
מיכל ישעיהו,
מיכל פוקטונגראט,
ד"ר אורה כהן,
ד"ר דודו בארט,
ד"ר ברנדון סטיאווארט,
פרופ' אמנון להד,
ד"ר אמאני זעירא,
ד"ר אנדי מנינג,
ד"ר רוחמה להמן-ויס,
פרופ' ישראל צץ,
ד"ר עירית בודנאהםר,
ד"ר יעל פלדי,
ד"ר טוביה גולדברג-קלין,
ד"ר דן רורמן,
ד"ר דלית מאי,
ד"ר דליה מור,
ד"ר דינה הרבט,
ד"ר ג&סואdem;ון בורובסקי,
ד"ר אריאל ישראל,
ד"ר תקוה ארמן,
ד"ר עטרה צורוואעל-יפה,
ד"ר עופר גנץ,
מור עודד גל,
ד"ר סשה קידרמן,
ד"ר נעמי ויזר פולק,
ד"ר נעמה שדות,
ד"ר מיכל רונן,
ד"ר מיכי פיליפס,
ד"ר רות קנאוי,
ד"ר אוחד אבני,
ד"ר אפרת מוסל,
ד"ר ורד אובל נאמן,
ד"ר מיה יש-מוס,
ד"ר תם אקסלרוד,
עבדאללה חיג'אי,
דניאל ריין,
דוד ורד,
יאן מסטיסלבסקי,
איתמר ברנשטיין,
רבeka הנרט,
נסון פרוי,
סטיאנה באיבסקי,

לינה קאנס חסאן,
אלאונרה קרנסני,
אייזבל טולדנו,
מיכל לבוב

תאור כללי של הקורס:

סבב קליני במסגרת מרפאות רפואית המשפחה:
התנסות ברפואה ראשונית בקהילה. הכרת מערכת הבריאות בקהילה ומיקומה בתחום המערכת כולה.
הכרות עם אופי התחלואה בקהילה, וניהול טיפול רפואי וכורוני בגישה הוליסטית רב-תחומית. העמקת הדעת ברפואה מנענת. הרחבת כלים בנושאים מיומנות תקשורת רופא-מטופל והכרת שירותים ויכולות רפואייה ייעצת בקהילה תוך לימוד תכני רפואי אליה נחשפים.

מטרות הקורס:

התפתחות הסטודנט ביכולות:

"ישום גישה קלינית להערכת וטיפול בעוויות אקוטיות בקהילה
ישום גישה לניהול מחלות כרוניות בקהילה
ישום הגישה לרפואה מנענת וקידום בריאות בקהילה
הדגמת עקרונות רפואית המשפחה: רפואי וקידום בריאות האדם השלם בקרבת משפטו, קהילתו, ביתו
ובשרותי הבריאות בקהילה
ביצוע ראיון רפואי, בדיקה גופנית וחשיבה הקלינית אינטגרטיבית

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. לדון בעקרונות רפואית המשפחה ומאפייני רפואי המשפחה וצוואתו כולל:
 - הכרות מוקדמת ומצטברת של המטופל ומשפחה
 - טיפול באוכלוסיות הטרוגניות
 - סיבות עבודה מגוונות עם שכיחויות אבחנתיות משתנות
 - ביקורים מרובי מטרות
 - גישה אבחנתיית מדורגת
 - הזדמנות לטיפול לאורך זמן
2. הסטודנט יכיר, יבין ינתח וישם תיאוריות ומודלים ייחודיים רפואית המשפחה, בין השאר בעבודה מסכמת
3. להציג אבחון וטיפול ראשוני במחלות שכיחות רפואית המשפחה
4. לישם גישה קלינית (אבחנה מבדلة וניהול מקרה) לסימפטומטולוגיה שכיחה רפואייה ראשונית.
5. לניהל מפגשי מעקב במחלות כרוניות
6. לפתח גישה מבוססת מידע מהימן רפואייה מנענת וקידום בריאות בקהילה, ולדעת לתת המלצות קונקרטיות מותאמות למטופל
7. להציג מיומנות בראיון רפואי, תקשורת, בדיקה גופנית, חשיבה קלינית ומיהול מקרה

8. לישם לקיחת אנמזה מכוננת לביעות רפואיות שכיחות
9. לבצע בדיקה גופנית כללית ומוקדמת
10. להשלים למידת בדיקה גופנית ייעודית הדרישה לטפל בבעיות שכיחות ברפואת המשפחה כולל בדיקה נירולוגית, אורתופידית, ואף אוזן גראן
11. לדון על התפקיד הקרטי של רופא/ת המשפחה במערכת הבריאות.

דרישות נוכחות (%):

קיימת חובה נוכחות מלאה, כולל 25 שעות מרפאה שבועית לפחות, ומי לומדים מרכזים בהדסה ימי ריבי של הקורס.

במידה והסטודנט יהיה נוכח פחות מ80% במרפאות, ו/או 75% בסדנאות וימי מרכזים, לא יוכל לגשת לבחן, אלא לאחר השלמת השעות.

שיטת ההוראה בקורס: • למידה בחדר המדריך

- למידה עצמאית בהתאם למקרים המתיצגים במרפאה
- למידה אצל גורמים טיפולים חינוניים נוספים – מרפאת אחיה, עו"ס, טיפול הלב, מוקד, אישפוז ועוד בקהילה – לפי זמינות בסביבת המרפאה
- בדיקה עצמאית של מטופלים
- הצגת מטופלים למדריך
- ליווי מטופלים בהפניות מעניינות למוקד, למיון, לרפואה שניונית בקהילה, לאחות במרפאה, לבדיקות מיוחדות, ועוד – לפי זמינות בסביבת המרפאה
- ביצוע ביקור בית, ראיון עם משפחת המטופל, בניית עץ משפחה

רשימת נושאים / תוכנית הלימודים בקורס:

רפואת אורחות חיים

תזונה, המלצות כלליות, סוג דיאטה, המלצות תלויות ממחלה

פעילות גופנית, המלצות EBM, המלצות תלויות ממחלה

רפואת שינוי

השמנת יתר

גמילה מעישן

חיסונים למבוגרים, אוכלוסיות מיוחדות (מחלות ריאה, דיכוי חיסוני)

בדיקות סקר

סקר - סרטן מעי הגס

סקר - סרטן שד

סקר - אסתטיאופורוזיס

סקר - סרטן ערמוןנות

סקר - סרטן צוואר הרחם

מחלות אקזוטיות

Upper Respiratory Tract Infection

<i>Acute Otitis Media</i>
<i>Otitis Externa</i>
<i>Pharyngitis</i>
<i>Community Acquired Pneumonia</i>
<i>Gastroenteritis</i>
<i>Urinary Tract Infection</i>
פריחות שכיחות בקהילה
כאב גב תחתון
חום ילדים
<i>Sexually Transmitted Disease</i>
מחלות כרוניות
יתר לחץ דם
סוכרת
מחלה לב איסכמית - מנעה ראשונית (היפרלייפידמיה, אספירין)
מחלה לב איסכמית - ניהול כרוני
אי ספקת לב - ניהול כרוני
<i>COPD</i>
אסתמה
הגישה לכאב כרוני
טיפול פליאטיבי/סוף ה חיים
מחלות סומתיות/פסיכיאטריה בקהילה
<i>Irritable Bowel Syndrome</i>
פיבромיאלגיה
גישה -
<i>Medically Unexplained Complaints</i>
דיכאון וחרדה
הגישה למشفחה במשבר
מודלים ברפואת המשפחה
גישה קלינית/סימפטומטולוגיה
הגישה לצabi בטן
הגישה לצabi ראש
הגישה לעיניות וחולשה
הגישה לשחרחות
הגישה לביעות אורתופדיות שכיחות במרפאה
הגישה לשיעול כרוני

חומר חובה לקריאה:
סילבוס – קרייה מומלצת

1. רפואיות מונעת

- הנחיות קליניות, קידום בריאות ורפואה מונעת, המלצות כה המשימה הישראלי,
בעריכת פרופ' חוה טבנקיין, פרופ' אמנון להד
https://www.ima.org.il/userfiles/image/clinical_09_preventive.pdf

*failure of the European Society of Cardiology (ESC)
Developed with the special contribution of the Heart Failure Association (HFA) of
the ESC
European Heart Journal, Volume 37, Issue 27, 14 July 2016, Pages 2129-2200
<https://academic.oup.com/eurheartj/article/37/27/2129/1748921>*

*ש להתמקד בפרק 3-11

- מניעה ראשונית קרדיווסקולרית
2019 ACC/AHA Guideline on the Primary Prevention of Cardiovascular Disease - guidelines made simple
(הנחיות להיפרליפידמיה – לפי ההנחיות הקליניות הישראלית מטה)
- http://www.onlinejacc.org/sites/default/files/additional_assets/guidelines/Prevention_Guidelines-Made-Simple.pdf
* עדכון ההנחיות לטיפול בהיפרליפידמיה 2014
<http://www.ias.org.il/hyperlipidemia2014.pdf>
- מחלת לב איסכמית
 - *Stable Ischemic Heart Disease BMJ Best Practice*
<https://bestpractice.bmj.com/topics/en-us/148>
- איסטיאוarthritis
 - *Osteoarthritis BMJ Best Practice*
<https://bestpractice.bmj.com/topics/en-us/192>
- אלרגיה
 - גזלת כרונית קווים מוחים קליניים
https://www.ima.org.il/userfiles/image/clinical_57_nazelet.pdf
- אסתמה
 - *GINA - Global Initiative for Asthma, pocket guide*
- https://ginasthma.org/wp-content/uploads/2019/04/GINA-2019-main-Pocket-Guide_wms.pdf/
- COPD
 - *GOLD - Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease Pocket guide to COPD diagnosis, management and prevention*
- https://goldcopd.org/wp-content/uploads/2018/11/GOLD-2019-POCKET-GUIDE_FINAL_WMS.pdf
- הגישה לשיעול כרוני
 - *Chronic cough: evaluation and management*
Am Fam Physician. 2017 Nov 1;96(9):575-580
<https://www.aafp.org/afp/2017/1101/p575.html>
- טיפול פליאטיבי בקהילה
 - *Care of the dying patient in the community*

BMJ 2013; 347 doi: <https://doi.org/10.1136/bmj.f4085>
הנחיית לישום חוק החולה הנוטה למות - חזר ממכ"ל 3/2008
בבית ולא במוסד, בעריכת ישראל דורון, 2006

• הגישה לכאב כרוני

- *The Management of Chronic Overlapping Pain Conditions*
- <https://www.practicalpainmanagement.com/pain/neuropathic/management-chronic-overlapping-pain-conditions>. הגישה לביעות סומטיות ונפשיות 3.

• כאבי ראש כרוניים

- *Guideline for Primary Care Management of Headache in Adults; Canadian Family Physician* Vol 61: August 2015 <http://www.cfp.ca/content/61/8/670.full.pdf>

• סחרחות

- *Dizziness: Approach to Evaluation and Management; American Family Physician*.
2017 Feb 1;95(3):154-162.
<https://www.aafp.org/afp/2017/0201/p154.html>

• חולשה ועיפות

- *Fatigue: an overview. Rosenthal TC, Majeroni BA, Pretorius R, Malik K. American Family Physician*. 2008 Nov 15;78(10):1173-9.
<https://www.aafp.org/afp/2008/1115/p1173.html>

- קווים מנחים לבירור וטיפול בעייפות ברופאה ראשונית
https://www.ima.org.il/userfiles/image/clinical_27_tired.pdf

• דיכאון וחרדה

- *Overview of Depression; BMJ Best Practice*
<https://bestpractice.bmj.com/topics/en-us/1083>

• פיבромיאלגיה

- אבחון וטיפול בפיבромיאלגיה (דאבת שרירים) - הנחיה קלינית
הגישה דרך אתר וויקירפואה:
[https://www.wikirefua.org.il/w/index.php/%D7%90%D7%91%D7%97%D7%95%D7%9F%D7%95%D7%98%D7%99%D7%A4%D7%95%D7%9C%D7%91%D7%A4%D7%99%D7%91%D7%A8%D7%95%D7%9E%D7%99%D7%90%D7%9C%D7%92%D7%99%D7%94_\(%D7%93%D7%90%D7%91%D7%AA%D7%94%D7%A9%D7%A8%D7%99%D7%A8%D7%99%D7%9D\)_-%D7%94%D7%A0%D7%97%D7%99%D7%94%D7%A7%D7%9C%D7%99%D7%A0%D7%99%D7%AA_Fibromyalgia_diagnosis_and_management](https://www.wikirefua.org.il/w/index.php/%D7%90%D7%91%D7%97%D7%95%D7%9F%D7%95%D7%98%D7%99%D7%A4%D7%95%D7%9C%D7%91%D7%A4%D7%99%D7%91%D7%A8%D7%95%D7%9E%D7%99%D7%90%D7%9C%D7%92%D7%99%D7%94_(%D7%93%D7%90%D7%91%D7%AA%D7%94%D7%A9%D7%A8%D7%99%D7%A8%D7%99%D7%9D)_-%D7%94%D7%A0%D7%97%D7%99%D7%94%D7%A7%D7%9C%D7%99%D7%A0%D7%99%D7%AA_Fibromyalgia_diagnosis_and_management)

• Irritable bowel syndrome

- *Irritable Bowel Syndrome*
Alexander C. Ford, et al, June 29, 2017
N Engl J Med 2017; 376:2566-2578

- *Medically unexplained symptoms*
- *Assessment and management of medically unexplained symptoms*
BMJ 2008; 336 doi:
<https://doi.org/10.1136/bmj.39554.592014.BE>
(Published 15 May 2008) Cite this as: *BMJ* 2008;336:1124

4. מחלות אקוטיות

- **דלקת גראן**
- *Group A Streptococcal (GAS) Disease; CDC Center for Disease Control and Prevention*
<https://www.cdc.gov/groupastrep/diseases-hcp/strep-throat.html>
- **דלקת דרכי אויר עליונות**
- *Current Concepts in Adult Acute Rhinosinusitis, Ann M. Aring MD, Miriam M. Chan, PharmD, American Family Physician. 2016 Jul 15;94(2):97-105.*
<https://www.aafp.org/afp/2016/0715/p97.html>
- **דלקת ריאות**
- *Diagnosis and Treatment of Adults with Community-acquired Pneumonia An Official Clinical Practice Guideline of the American Thoracic Society and Infectious Diseases Society of America*
<https://www.atsjournals.org/doi/pdf/10.1164/rccm.201908-1581ST>
- **כאבי בטן אקוטיים**
- *Evaluation of Acute Abdominal Pain in Adults, Sarah L. Cartwright MD, Mark P. Knudson MD, MSPH, American Family Physician. 2008 Apr 1;77(7):971-978*
<https://www.aafp.org/afp/2008/0401/p971.html>
- **זיהום בדרכי השთ**
- *Dysuria: Evaluation and Differential Diagnosis in Adults; Thomas C. Michels MD MPH, Jarret E. Sands DO, American Family Physician. 2015 Nov 1;92(9):778-788.*
<https://www.aafp.org/afp/2015/1101/p778.html>
- **דלקת אוזניים חריפה**
- *הנחיות קליניות - אבחון וטיפול בדלקת אוזן חדה ילדים*
https://www.ima.org.il/userfiles/image/clinical_25_ear.pdf
- **גסטרואנטראיטיס**
- *המלצות לאבחן ולטיפול בגסטרואנטראיטיס חדה ילדים בישראל*
<https://cdn.doctorsonly.co.il/2015/11/%D7%94%D7%A0%D7%97%D7%99%D7%95%D7%AA-%D7%92%D7%A1%D7%98%D7%A8%D7%95%D7%90%D7%A0%D7%98%D7%A8%D7%99%D7%98%D7%99%D7%A1-2015.pdf>
- *Acute diarrhea in adults*
Am Fam Physician. 2014 Feb 1;89(3):180-189.

- פריחות וDLLקיות עוריות
<https://www.aafp.org/afp/2014/0201/p180.html>
- Amanda Almon MD et al Common Skin Rashes in Children, Am Fam Physician.
2015 Aug 1;92(3):211-216.
<http://www.aafp.org/afp/2015/0801/p211.pdf>
- חום בילדים
□ הנחויות קליניות - הורדת חום בילדים
https://www.ima.org.il/userfiles/image/clinical_38_lowerfever.pdf
- Evaluation of fever in infants and young children. Am Fam Physician
2013 Feb 15; Vol. 87 (4), pp. 254-60
<https://www.aafp.org/afp/2013/0215/p254.html>
- Sexually transmitted diseases
- Sexually Transmitted Diseases Treatment Guidelines, 2015 - MMWR Recomm Rep
2015;64
<https://www.cdc.gov/std/tg2015/tg-2015-print.pdf>
- כאב גב תחתון
□ הנחויות קליניות - מניעה וטיפול בכאבי גב תחתון, עורך ע"י פרופ' שטראל ריס, פרופ' אמןון לחץ
https://www.ima.org.il/userfiles/image/clinical_34_lowerback.pdf
- Noninvasive Treatments for Acute, Subacute, and Chronic Low Back Pain: A Clinical Practice Guideline From the American College of Physicians; Annals of Internal Medicine. 2017;166(7):514-530
- <http://annals.org/aim/fullarticle/2603228/noninvasive-treatments-acute-subacute-chronic-low-back-pain-clinical-practice#>
- בעיות אורתופדיות שכיחות
- כתף
Chronic Shoulder Pain: Part I. Evaluation and Diagnosis
Am Fam Physician. 2008 Feb 15;77(4):453-460
<https://www.aafp.org/afp/2008/0215/p453.html>
- Chronic Shoulder Pain: Part II. Treatment
Am Fam Physician. 2008 Feb 15;77(4):493-497
<https://www.aafp.org/afp/2008/0215/p493.html>
- Clinical Evidence Handbook, A PUBLICATION OF BMJ PUBLISHING GROUP Shoulder Pain Am Fam Physician. 2011 Jan 15;83(2):137-138.
<https://www.aafp.org/afp/2011/0115/p137.html>
- מרפק
Treatment of Lateral Epicondylitis
Am Fam Physician. 2007 Sep 15;76(6):843-848
<https://www.aafp.org/afp/2007/0915/p843.html>

□ **ברכיים**

*Knee Pain in Adults and Adolescents: The Initial Evaluation
Am Fam Physician. 2018 Nov 1;98(9):576-585.
<https://www.aafp.org/afp/2018/1101/p576.html>*

□ **כף רג'ל**

*Update on Acute Ankle Sprains
Am Fam Physician. 2012 Jun 15;85(12):1170-1176
<https://www.aafp.org/afp/2012/0615/p1170.html>*

*Heel Pain: Diagnosis and Management
Am Fam Physician. 2018 Jan 15;97(2):86-93.
<https://www.aafp.org/afp/2018/0115/p86.html>*

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכיב הצוין הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 30 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 20 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דוחות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 50 %
הערכת המדרין

מידע נוסף / הערות:

השתתפות : חובה, דרישות מתוארכות לעיל, תנאי סף לגשת למבחן
דו"ח מטלות (פנקס פעילות): תנאי סף לקבל ציון

הערכת מדרין במרפאה, על פי מכון - 50%
מבחן מסכם בכתב - % 30 - % 20
עבודה מסכמת - % 20